

ใจที่หมกภัย

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘

ณ วัดป่าสมถัง ค.ทับใต้ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมนะ ธรรมนี้ได้มาแสนยาก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ค้นคว้า เวลาค้นคว้าต้องปรารถนา ก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็นพระ
โพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์จะต้องสร้างบุญกุศลมหาศาล สิ่งทีสร้างบุญกุศลมหาศาลเป็นคุณงามความ
ดีนะ คุณงามความดีเป็นบุญกุศล

อกุศลคือการทำความบาป อกุศลคือทำความชั่ว ทำความผิดพลาดให้หัวใจ หัวใจนั้นก็จะ
ตกนรกหมกไหม้ไป แต่ถ้าหัวใจสร้างคุณงามความดี โดยสัจจะความจริง สิ่งใดทำคุณงามความดี
ความดีนี้ต้องส่งเสริมให้เป็นบุญกุศล สิ่งที่เป็นคุณงามความดี นี้เป็นคุณงามความดีของโลกใจ

ดูพระโพธิสัตว์สิ สละชีวิต สละทุกๆ อย่างเพื่ออะไร? เพื่อสร้างบุญกุศลอันนี้ไง แล้ว
ปรารถนาด้วยนะ ปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสรู้ด้วยตนเองเพื่อจะรู้สัตว์
ชนสัตว์ สิ่งทีจะรู้สัตว์ชนสัตว์นี้จะต้องมีบุญญาธิการ ต้องมีบารมี ถ้าไม่มีบารมีจะเอาอะไรไปรู้
สัตว์ชนสัตว์ เพราะการรู้สัตว์ชนสัตว์ทางโลกเห็นไหม โรงพยาบาลเขารักษาคนไข้ คนไข้เจ็บไข้
ได้ป่วยไปโรงพยาบาลเขาไปรักษาให้หายไข้ นั่นเป็นเรื่องของโรคภัยไข้เจ็บที่เขาเห็นโทษใจ

แต่กิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจนี้มันเป็นเรื่องนามธรรม ถ้าไม่มีความเชื่อความ
ศรัทธา ใครจะยอมให้รู้สัตว์ชนสัตว์ล่ะ จะมีแรงต่อต้าน จะไม่เชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาฟังธรรมฟังอย่างนี้ นีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กว่าทีองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรู้คั่นขึ้นมามันแสนยาก เพราะการตรัสรู้ด้วยองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเอง ต้องสร้างบุญญาธิการมามหาศาลเลย

สิ่งที่สร้างบุญญาธิการมหาศาลเห็นไหม เวลาเกิดตาย เกิดตายในชาติของพระโพธิสัตว์ สิ่งนี้เป็นบุญกุศลไหม? เป็น เห็นไหม สิ่งที่เป็นบุญกุศลนี้มันต้องเป็นคุณงามความดีทั้งหมดดี แต่มันก็ยังมีภัย ภัยอันละเอียด เห็นไหม ภัยอย่างหยาบๆ คือภัยอย่างเรื่องของโลกเขา เวลาเด็กๆ มันไม่เข้าใจทางการดำรงชีวิต มันจะทำความผิดพลาดไปถึงกับพลาดพลั้งถึงกับเสียชีวิต เพราะมันเป็นเด็ก มันไม่เข้าใจเรื่องของโลก เรื่องของความเป็นไป เรื่องอันตรายของโลก มันมีมหาศาลเลย แต่เด็กก็ไม่เข้าใจ ทำประสาไร้เดียงสาของเด็กๆ นั่นคือเรื่องภัยของโลกนะ

สิ่งที่เห็นภัยเห็นไหม แล้วเป็นภัยอย่างที่ว่าโลกเขาติดข้องกันล่ะ สิ่งนั้นเป็นภัย เป็นภัยเพราะอะไร เพราะสิ่งที่ว่า เป็นภัย สิ่งที่ย้อนกลับมาในหัวใจมันเป็นผลให้สะสมลงที่ใจ ถ้าสะสมลงที่ใจ สิ่งนี้ก็เป็น การเกิดและการตาย ภัยอันละเอียดคือการเกิดและการตาย

การสร้างคุณงามความดี การให้บุญกุศล สิ่งนี้เป็นคุณงามความดีทั้งหมด คุณงามความดีนี้ใครทำผู้นั้นก็เป็นคน ได้คุณงามความดีอันนั้น คุณงามความดีที่เกิดขึ้นเพราะอะไรล่ะ เกิดขึ้นเพราะคนนั้นหัวใจนั้นเป็นหัวใจที่ดี หัวใจนั้นเขาสร้างสมคุณงามความดีมา หัวใจสิ่งนั้นมันถึงคิดได้ง่าย

“คนดีทำความดีได้ง่าย ทำความชั่วได้ยาก คนชั่วทำความชั่วได้ง่าย ทำความดีได้ยาก”

สิ่งนี้มันเกิดมาในหัวใจ ถ้าว่าทำความชั่วทำไมมาเกิดเป็นมนุษย์ล่ะ คนทำความชั่วแต่เขาก็มีสิ่งทีการกระทำของเขา มันถึงเกิดมาเป็นมนุษย์สมบัติใจ จะต้องมิมนุษย์สมบัติมันถึงเกิดไปตามกระแสของกรรม กรรมสร้างให้ใจมาเกิดสภาวะแบบนี้ สิ่งที่เกิดสภาวะแบบนี้

เวลาเขาสร้างกรรมของเขา จิตใจเขาเป็นเรื่องของคนพาล เขาถึงได้ทำลายใจ ทำลายความเป็นไปของโลก ทำลาย ความเห็นแก่ตัวนะ จะเอาตัวรอดให้ได้ สิ่งที่เขาตัวรอดให้ได้ คิดแต่เอาเปรียบเขานี้เป็น เรื่องของกรรม เป็นเรื่องของการกระทำอันนั้น สิ่งนี้ทำให้ต้องเกิดต้องตาย

ความเกิดตายอันนี้เขาไม่เห็นโทษหรอก เพราะอะไร เพราะเขาเห็นแต่เรื่องของสิ่งที่หยาบๆ เห็นแต่ผลประโยชน์ เห็นแต่สิ่งที่เป็นความดีงามของเขา ความดีงามของกิเลสนะ ความดีงามของกิเลสเห็นไหม มันเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาโปะไว้ข้างหน้า ว่าสิ่งนี้เป็นคุณงามความดี มันอ้างอิงคุณงามความดีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ก็เพื่อใจ

เพื่อให้หัวใจนี้มีอำนาจ มีความยอมรับของสังคมเพื่อจะเอาประโยชน์ของเขา นี่เวลาคนพาลคิดคิดอย่างนั้นนะ

แต่เวลาเป็นที่บุญกุศลละ สิ่งที่ถูกศกก็ทำนะ ทำเพื่ออะไร ทำเพื่อสิ่งนี้ เป็นเพื่อดำรงชีวิตให้ชีวิตมีบุญญาธิการ เวลาบุญญาธิการนี้เพื่อบารมีธรรมอันนี้ไง ถ้าเพื่อบารมีธรรม เพื่อสร้างสมคุณงามความดีเข้ามาจับหัวใจให้เห็นภัยอันละเอียด

ภัยอันละเอียดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่สร้างสมบุญญาธิการเป็นพระโพธิสัตว์ นี่สิ่งนี้เป็นคุณงามความดีทั้งหมดเลย นี่สร้างสม ในการสละชีวิต การสละต่างๆ แม้แต่เป็นพระเวสสันดรให้ทาน สละทานมาทั้งนั้นเลย เป็นเรื่องของคุณงามความดีนะ แต่ขณะที่สละทานขนาดไหน สิ่งที่เป็นคุณประโยชน์ที่จะมาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ยังคงต้องเกิดต้องตายไป

ภัยอันละเอียดคือภัยการเกิดและการตาย การเกิดและการตายต้องทำให้จิตนี้เวียนไปในวัฏฏะ สิ่งที่ยวนในวัฏฏะ สิ่งนี้มันเป็นภัยอันละเอียดแต่คนมองไม่เห็น คนไปมองเห็นแต่ภัยจากภายนอก ภัยจากการดำรงชีวิต ภัยจากสิ่งต่างๆ นี่เป็นภัยอย่างหยาบ ภัยอย่างละเอียด ภัยโดยที่มีกิเลสตัดทอนความทะยานอยากในหัวใจอีกมหาศาลเลย

สิ่งที่สร้างสมบุญญาธิการนี้ ขณะที่พระโพธิสัตว์นี้ยังมีกิเลสนะ จะว่าติดก็ไม่ได้ ติดดีเพราะทำคุณงามความดีเพื่อดี แต่คืออย่างนี้ ดีเพื่อสะสมอินทรีย์ สะสมมาเป็นผล เป็นกำลังของจิตดวงนั้น ถ้าจิตดวงนั้นสร้างสมมาอย่างนี้ถึงจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าที่ตรัสรู้เอง เป็นสยัมภู ไม่มีกรรมไม่มีวินัยแต่ก็ยังมีหรือค้ำขึ้นมาได้นะ สิ่งที่มีหรือค้ำขึ้นมาเพราะการสะสมอันนั้นมานะ การสะสมที่ว่าเป็นบุญกุศลเป็นการสร้างสมบุญญาธิการมา

แต่การเกิดการตายนี่คือภัยอันละเอียดจากใจของพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ก็มีภัยอย่างละเอียดที่ลึกซึ้งอันนี้มา ทั้งๆ ที่ปรารถนาหรือสัตว์ขันธ์สัตว์ สิ่งนี้เป็นการสะสมมา แล้วเพื่อจะปรารถนานะ ถ้าเราคิดเป็นวิทยาศาสตร์ สิ่งที่เราปรารถนา สิ่งที่เราฝันเป็นไป มันก็ต้องเป็นไปโดยธรรมชาติ แต่ไม่เป็นอย่างนั้นเลย มันไม่เป็นอย่างนั้นเพราะการสร้างสมบุญญาธิการมานี้มันเรื่องของกรรม กรรม สภาพของกรรม กรรมให้ผล ขณะที่กรรมให้ผล สิ่งนี้เกิดขึ้นตามสภาพของกรรมแล้วสืบต่อไปๆ พระโพธิสัตว์ต้องสืบต่อเพื่อสร้างสมบุญญาธิการจนถึงที่สุด

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่พยากรณ์ พระโพธิสัตว์สามารถกลับได้ สร้างคุณงามความดีมาขนาดไหนจะกลับ “กลับ” หมายถึงว่า ไม่ปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อไป จะเป็นสาวกะ-สาวก จะเป็นสาวกะ-สาวกก็ต่อเมื่อมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะสาวกะ-สาวกถึงเป็นผู้ที่เดินตาม รู้ตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขณะรู้ตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องมีกำลังของใจ ต้องมีบุญญาธิการ ต้องมีความเห็น เพราะมันเป็นภัยอันละเอียดจากภายใน มันมองไม่เห็นใจ เห็นแต่ภัยภายนอกนะ

คือว่า ถ้ากลับได้ก็ต้องกลับต่อเมื่อมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ไปกลับต่อเมื่อไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะกลับไปหาอะไรละ กลับไปมันก็เวียนตายเวียนเกิด ก็เหมือนเรากลับ สละอันนั้นออกไปก็หมุนไปในวัฏฏะ จะไม่ได้สมประโยชน์ ไม่ได้กลับขณะที่พบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ

แต่ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์แล้วไม่มีโอกาส กลับไม่ได้ เพราะว่าเหมือนกับสิ่งนี้เป็นการดำรงชีวิต เป็นความจริงอันต้องมุ่งไปข้างหน้า สิ่งที่มุ่งไปข้างหน้ายังสร้างสมบุญญาธิการอย่างนี้มา นี่ถึงต้องสร้างสมบุญญาธิการไปเพื่อจะให้ถึงขั้นปลายในการสัจฉกในในการตรัสรู้โดยชอบ

ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราปรารถนามาอย่างนี้ มาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ยังต้องออกประพฤติปฏิบัติ ทำไมไม่เกิดมาจากครรภ์ของมารดา ไม่ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลยละ ถ้าตรัสรู้โดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง เหมือนกับเมล็ดพันธุ์พืชมันเจริญงอกงามขึ้นมาของมันเอง มันต้องดำรงชีวิตของมันเอง อันนั้นเป็นเรื่องของวัตถุ เรื่องของวัตถุเห็นไหม ต้นไม้มีชีวิตอยู่แต่ชีวิตอย่างนั้นมันเกิดขึ้นมา สิ่งนั้นมันเกิดขึ้นมาเพื่อเป็นธัญญาหาร เพื่อเป็นเรื่องประโยชน์ของโลกเขาณะ

แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเกิดขึ้นมานี้ต้องใช้บารมีธรรม บารมีธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างมารื้อค้นใจ รื้อค้นอันนี้มันถึงเป็นอริยสัจขึ้นมา ถ้าเป็นอริยสัจขึ้นมาเห็นไหม เวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ก็ไปศึกษากับเขา ศึกษาสภาวะแบบใดมา มันก็เหมือนเมล็ดพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์พืชเวลาที่ตกลงไปในดิน มีน้ำดี มีอาหารดี เมล็ดพันธุ์ก็ต้องเกิดขึ้นมา

จิตนี้ก็เหมือนกัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภเป็นพระโพธิสัตว์ เกิดเป็นฤๅษี เกิดเป็นต่างๆ ก็บำเพ็ญอย่างนี้มาเหมือนกัน บำเพ็ญมาคือจิตมันสงบเข้ามา พอจิตมันสงบเข้ามา มันก็เหมือนเราเอาความสงบชุกไว้ซ่อนไว้ ชุกไว้ซ่อนไว้ถ้ามันเป็นขะที่เป็นเศษของที่มัน เป็นขึ้นเป็นอัน ชุกไว้ขนาดไหนมันก็ยังมิให้เห็นรูปให้เห็นร่างได้นะ

แต่กิเลสเป็นนามธรรมขณะที่จิตสงบเข้ามา สิ่งนี้มันสงบเข้ามา สิ่งที่เป็นนามธรรมมันถึง ว่าไม่เห็นรูปเห็นร่าง พอไม่เห็นรูปเห็นร่าง เจ้าชายสิทธัตถะไปศึกษากับเขา สิ่งนี้ถ้าย้อนไปสมัย ที่เป็นพระโพธิสัตว์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ฝึกฝนมาแล้ว สร้างสมบุญญาธิการมา มหาศาลเลย

ขณะที่ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ขณะที่ไปสมาบัติต่างๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่เชื่อ ไม่เชื่อเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้สงบเข้ามาแต่ก็ยังมิอยู่ใจ กิเลสค้นหาความทะยานอยากใน หัวใจเต็มหัวใจเลย สิ่งนี้เต็มหัวใจเพราะมันไม่มีสิ่งใดไปทำลาย ไม่มีสิ่งใดไปทำให้สิ่งนี้สละ ออกไป ทำให้สิ่งนี้ขาดออกไปจากใจ ถึงไม่เชื่อสิ่งนี้ใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงมารื้อค้นคว้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง ศึกษาทุกขมาจนทั่ว ศึกษาทุกขมาจนสิ่งนี้มันเป็นที่สุดวิสัย สุดวิสัยคือทำแล้วมันก็ยังมิถึง ที่สุดจนได้ ค้นคว้าขนาดไหนก็มิถึงที่สุด ขนาดที่ว่าคิดถึงบุญญาธิการของตัวเอง คิดถึงความเห็น ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่สร้างสมมา นีกรรม

กรรมเพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา เป็นพระ โพธิสัตว์สร้างสมบารมีมาเต็มสุดเต็มที่แล้ว คิดถึงตั้งแต่โคนต้นหว้านั้น อานาปานสติ สิ่งที่กำหนด ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก กำหนดลมอานาปานสติก่อน เพราะขณะนั้น พุทธวิสัย สิ่งนี้สร้าง สมขึ้นมาเห็นใหม่ พุทธโธฯ ก็ยังไม่เกิด เพราะอะไร เพราะสิ่งที่สงบเข้าไปก็ไปสงบแบบหีนทับ หญาไม่ใช้พุทธโธ

พุทธโธ คือ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้ตื่นลิไม่ใช้รู้แบบหลับไหลอย่างนั้น ใจ เป็นสมาธิก็ หลับไหลไปในกิเลสนะ ถ้าเป็นสมาบัติเป็นสมาธิอยู่ เป็นความสงบอยู่ แต่หลับไหลไปในกิเลส เพราะกิเลสชุกไว้ได้พรหม หีนทับหญา หีนทับหญา นีกิเลสมันอยู่ในใจ

เวลาที่เข้าสมาบัติ ระลึกอดีตชาติ เหาะเหินเดินฟ้า สิ่งนี้ขับเคลื่อนไปด้วยอะไรล่ะ? ขับเคลื่อนไปด้วยความต้องการ ความต้องการละเอียดนั่นคือความอยาก ความอยากเหาะเหินเดินฟ้า ความอยากรู้นั่นคือกิเลสทั้งหมดล่ะ สิ่งนี้เป็นกิเลสขับเคลื่อนไปโดยสิ่งที่เป็นกิเลส สิ่งนี้มันฝังอยู่ในหัวใจ ที่ว่าเป็นหินทับหญ้า หินทับหญ้า สิ่งนี้กิเลสเต็มหัวใจแบบนี้ไง

ขณะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำหนดพุทโธๆ สัมมาสมาธิเห็นไหม กำหนดอานาปานสติสัมมาสมาธิ อานาปานสติความสงบของใจ พอจิตสงบขึ้นมาย้อนกลับไป นี่มีพลังงานของจิต พอมีพลังงานของจิตย้อนออกไป สิ่งนี้รื้อกันไปเพราะจิตออกรับรู้ เพราะโพธิญาณยังไม่เกิด ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่เกิด มันก็เป็นไปกำลังขับเคลื่อนของจิต พลังขับเคลื่อนของจิตที่สร้างสมบุญญาริการ บารมีขับเคลื่อนไป

“บุพเพนิวาสานุสติญาณ” ระลึกอดีตชาติ มองเห็นค้นคว้าข้อมูลในหัวใจ สิ่งที่อยู่ในหัวใจที่เป็นพระโพธิสัตว์สร้างสมมา ขณะนั้นสิ่งที่สร้างสมมา เห็นมา รู้อะไรไปอย่างนั้นมันก็เราไปรู้อะไรที่อดีต รู้สิ่งที่เราสร้างสมบุญญาริการมา แล้วมันแก้กิเลสใหม่ล่ะ? การรู้เห็นมันไม่ใช่การแก้กิเลส

ถึงว่าย้อนกลับมาเป็น “จตุปปตญาณ” ถ้าจิตเกิดตายเกิดก็เป็นสภาวะแบบนั้น นี่ก็ไม่ใช่ สิ่งนี้มันเป็นอดีตอนาคตที่มันกั้นหัวใจไว้ ภัยอันละเอียด ที่ว่าละเอียด ละเอียดขนาดไหน ละเอียดในหัวใจขนาดว่าเป็นหินทับหญ้า เป็นสิ่งที่มันเป็นกิเลสในหัวใจ มันเป็นความละเอียดขนาดที่เป็นสมาบัติมันก็มีกิเลสอันนี้ขับเคลื่อนไปให้เหาะเหินเดินฟ้าได้

ขณะที่เป็นอานาปานสติ ทั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีบุญญาริการมหาศาล แต่เพราะมีสิ่งนี้มันมีอยู่ในหัวใจ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสะสมมาในใจ สิ่งนี้มีอยู่ ความเป็นข้อมูลในใจมันมีอยู่ แล้วพลังงานที่ขับเคลื่อนไป ไปเห็นอดีตเห็นอนาคตอย่างนี้ มันเป็นการขับเคลื่อนไปซะใหม่ เป็นการขับเคลื่อนไปเพราะมีข้อมูลอยู่ เราจะเข้าไปหาในข้อมูลนั้น จะเข้าไปทำลายกิเลสนั้น มันต้องผ่านความเห็นของใจ ผ่านข้อมูลของใจเข้าไป ความละเอียดของใจเป็นสภาวะแบบนี้ พอเข้าไปถึงผ่านข้อมูลอันนี้เข้าไป ถึงไปเห็นเป็นปัจจุบัน

อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺาณํ อวิชชา เห็นไหม พลังงานตัวนี้เป็นตัวที่อวิชชาคือตัวไม่รู้ ตัวไม่รู้คือไม่รู้อริยสัจ ไม่เป็นวิชา ไม่เป็นความจริงในมรรคญาณ ตัวอวิชชาที่สงบเข้ามา ขณะทีสงบเข้ามา พอสงบเข้ามา พลังงานอันนี้ถึงไปเห็นบุพเพนิวาสานุสติญาณ ถึง

สงบมันละเอียดเข้าไปถึงไปเห็นจตุปปาตญาณ เพราะไม่ใช่อริยสังใจ เพราะไม่ใช่ความเป็นจริงในการชำระกิเลส

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมามหาศาล ถึงสงบละเอียดเข้ามาลึกเข้าไปอีก พอลึกเข้าไปอีกไปเห็นอวิชา ตัวอวิชาตัวที่ไม่รู้อะไรนี้มันออกไปรู้ถึงสภาวะแบบนั้น สิ่งที่ว่าสงบย้อนกลับเข้าไปทวนกระแสเข้าไป เพราะอวิชาแล้วออกไปรู้บุพเพนิวาสานุสสติญาณ ออกไปรู้จตุปปาตญาณ ถึงไม่ยอมรับความจริงอันนี้ ถึงย้อนกลับเข้ามาเป็นปัจจุบัน เป็นปัจจุบันของจิต เป็นปัจจุบันในอันละเอียดลึกซึ้งมาก

พอปัจจุบันนี้ค้นคว้าเข้าไปในอวิชา ไม่รู้... ไม่รู้อะไร สิ่งที่ไม่รู้นี้มันไม่รู้ในอะไร? ไม่รู้ในตัวมันเอง อวิชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญาณํ ถ้าความไม่รู้นี้จะเอาสิ่งอะไรให้มันเป็นความรู้ขึ้นมาละ? ก็ต้องใช้ปัญญาใช้ใหม่ นี่ปัญญาที่ละเอียดอ่อนลึกซึ้งนี้เกิดขึ้นกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เกิดขึ้นจากการกระทำะไม่ใช่เกิดขึ้นมาจากการนึกคิด เกิดขึ้นมาจากล่อยๆ มีเหตุมีผลของบุญญาธิการของการสัจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความเห็นอันนี้นี้เป็นวิชา วิชาอันนี้เป็นอสาวิทกขญาณ อสาวิทกขญาณไปตัดความเห็นอันไม่รู้ นั่นให้รู้สังจะความจริง ทำลายกิเลสตัวนี้ออกไป

ภัยอันละเอียด ภัยในการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย การเกิดและการตายในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประหัตประหารกันลงเดี๋ยวนั้น เวลาอสาวิทกขญาณ ทำลายจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้หมกภัยนะ ใจดวงนี้ไม่มีภัยอีกเลย พอใจดวงนี้ไม่มีภัย เห็นใหม่ นี่เสวยวิมุตติสุข

ขณะที่เสวยวิมุตติสุข พอความรู้สึกอันความสุขนี้ แล้วออกจะเผยแผ่ธรรม ทั้งๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาจะรู้สัตว์ขันธ์สัตว์ จะรู้สัตว์ขันธ์สัตว์นะ สิ่งที่จะรู้สัตว์ขันธ์สัตว์ในเมื่อมีธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องรู้สัตว์ขันธ์สัตว์ไปโดยความเห็นสี เห็นใหม่ โลกคิดกันอย่างไร โลกคิดกันว่า ถ้าเป็นวิชาการ เป็นสิ่งต่างๆ ที่รู้ได้ก็ต้องศึกษาตามวิชาการ นี่สุดมยปัญญาความเห็นของโลกคิดกันอย่างไร

แต่ขณะที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพุทธวิสัยนะ ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้กว้างขวางมาก เป็นอจินไตยจนไม่มีใครสามารถจะหยั่งรู้ได้ ยังทอดอาลัยเพราะอะไร เพราะภาวนามยปัญญา ปัญญาอันละเอียดอ่อนลึกซึ้งอันนี้มันใครจะเข้าไปรู้ มันจะรู้กันเห็นกันแต่เรื่องความเห็นของขั้นเรื่องความคิดความนึก แต่ปัญญาอันละเอียดที่จะชำระกิเลส มันไม่มีใครจะเห็นได้ไง จนทอดอาลัยนะ สิ่งที่ทอดอาลัยเพราะใครจะรู้สภาวะแบบนี้ จนถึงที่สุดไฉน

นี่จะบอกว่าโลกียปัญญาคือความเห็นอันหนึ่ง โลกุตตรปัญญาคือความเห็นอันหนึ่ง มันจะมีกระแสของมัน มันมีกระแสระหว่างความคิดของโลกกับความคิดของธรรมะมันจะต่างกัน สิ่งที่แตกต่างกันแล้วจะสื่ออย่างไรให้เขาเข้าใจ จะสื่ออย่างไรให้เขาเข้าใจได้ สภาวะแบบนี้ให้เขาเข้าใจได้

แต่ถึงที่สุดเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์สร้างสมบุญญาธิการมาอย่างนี้ สาวก-สาวกก็จะสร้างสมบุญญาธิการมา ผู้ที่มีความรู้อันละเอียด ความคิดอันละเอียดอ่อนในหัวใจอย่างนี้มีอยู่ ถ้ามีอยู่เห็นไหม ถึงจะคิดเทศนาว่าการ ถึงจะแสดงธรรมจักๆ ขณะที่แสดงธรรมจักๆ ออกไป ขณะที่ไปเทศน์สอนปัญจวัคคีย์ เทวดา อินทร์ พรหมส่งข่าวขึ้นต่อๆ ไป นี่จักรอันนี้เคลื่อนแล้ว ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประกาศแล้ว ธรรมอันนี้ไฉน ธรรมและวินัยอันนี้จะเป็นการรื้อสัตว์ขนสัตว์นะ รื้อสัตว์ขนสัตว์ตั้งแต่พระปัญจวัคคีย์ลงมา พระยสะ ๖๐ จนขณะสงฆ์ ๖๑ องค์รวมทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเผยแผ่ธรรมนะ “พระสงฆ์ ๖๑ องค์นี้เป็นผู้ที่พ้นจากบ่วงของมาร บ่วงที่เป็นทิพย์และบ่วงที่เป็นโลก”

“บ่วงที่เป็นโลก” ความเป็นไปของโลก โลกธรรม ๘ สิ่งนี้ก็เป็นบ่วงของโลก

“บ่วงที่เป็นทิพย์” บ่วงที่เป็นทิพย์ คือกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจ ถ้ากิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจ มันมีมายาของเขานะ พญามารมีมายาในหัวใจ การเผยแผ่ธรรมด้วยมายามันเป็นไปไม่ได้หรอก สิ่งที่เป็นมายา เราเองเราไม่รู้จริงตามความจริงของเรา แล้วเราจะไปสั่งสอนเขาได้อย่างไร ในเมื่อใจมันเป็นมายา การแสดงออกมันก็จะเป็นมายา นี่บ่วงที่เป็นทิพย์

“ขณะพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ จงไปเผยแผ่ธรรม อย่าไปซ้ำทางกันเพราะมันจะเสียโอกาสของเขา”

ใจที่หมกภัยนี่จะเป็นประโยชน์มาก เป็นประโยชน์ตั้งแต่ใจดวงนั้น เพราะใจดวงนั้นมันมีภัยอย่างหยาบๆ เราก็ติดกันแต่ภัยอย่างหยาบๆ นะ ถ้าภัยอย่างละเอียดในหัวใจเราไม่เห็น

ภัยอันละเอียด คือการเกิดและการตาย

ภัยอย่างหยาบ คือความทุกข์ความโศก ตัณหาความทะยานอยากในหัวใจ ภัยอย่างหยาบๆ ในหัวใจมันก็มี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชำระล้างด้วยสัจธรรมรู้เองโดยชอบ แล้วเทศนาว่าการพระปัญจวัคคีย์ พระยสะต่างๆ สิ่งต่างๆ นี่เป็นผู้ที่เผยแผ่ธรรมมา เผยแผ่ธรรมและวินัย เป็นธรรมและวินัยให้เราก้าวเดินนะ

แล้วในปัจจุบันนี้เราศึกษาเล่าเรียนกัน เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มันเป็นโฆหารนะ เพราะอะไร เพราะปริยัติ ธรรมและวินัยนี้ พระไตรปิฎก สิ่งที่ทำให้เราก้าวเดิน สิ่งที่เป็นปริยัติ เราศึกษากันโดยภาคปริยัติ ภาคปริยัติคือการศึกษาข้อมูลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ให้สำหรับชาวพุทธเรา เราเป็นชาวพุทธเกิดมาพบพระพุทธศาสนา

ดูอย่างที่ว่าพระโพธิสัตว์ ขณะที่กลับเห็นใหม่ ขณะที่ลาพระโพธิสัตว์ ถ้าไม่เจอศาสนาละ ไม่เจอธรรมและวินัยนี้จะปฏิบัติอย่างไร เพราะไม่ใช่สร้างสมบุญญานิยามมาเป็นสัจธรรมรู้เองโดยชอบ ถ้าไม่สร้างสัจธรรมรู้เองโดยชอบมันจะเอาวิธีการที่ไหนละ ก็เป็นการคาดเอา เดาเอาหมายเอาเป็นสภาวะของใจนั้น มันก็เวียนไปในวัฏฏะ มันเป็นไปไม่ได้หรือถ้าไม่ได้พบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

แล้วนี่เราเกิดมาพบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราศึกษาเป็นภาคปริยัติ ภาคปริยัติคือโฆหาร โฆหารคือการกิริยาการแสดงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราไปเอาโฆหารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นโฆหารของเรา เป็นการประพฤติปฏิบัติธรรม เรียนปริยัติเป็นสุตมยปัญญาแล้วที่เราเข้าใจธรรมๆ เป็นตรรกะ เป็นปรัชญา

แล้วบอกว่า นิพพานคือความเย็น นิพพานคือความสงบเย็นใจ นิพพานคือความสงบเย็นของใจ แล้วก็ว่านี่เป็นนิพพาน เป็นนิพพานเพราะอะไร เพราะศึกษาแล้ว เข้าใจแล้ว ว่างแล้ว ปล่อยวางแล้ว เห็นไหม

สิ่งที่เป็นวัตถุที่เขาเก็บซ่อนไว้มันยังแสดงตัวได้ สิ่งทีกิเลสเป็นนามธรรมนี้มันซ่อนไว้ในหัวใจ เราพยายามเก็บซ่อนเร้นไว้ เราปฏิเสธสิ่งที่ว่ามิอยู่ใ้ง เวลาเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราแปลบาลี เราไม่กล้าแปลบาลีเข้ามาสับหัวกิเลสใ้ง เราจะแปลบาลี โวหารนี้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องแปลให้เข้ากับหลักพระไตรปิฎก

หลักพระไตรปิฎกนี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยนี้ท่านวางไว้เป็นที่ก้าวเดินของจิต ที่จะค้นคว้าเข้าไปหาจิต ไม่ใช่สิ่งที่จะต้องแปลให้มันไปตรงกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ผลงานของพระโพธิญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น เนื่องงานอันนั้นคือทำลายกิเลสขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปแล้ว

สิ่งทีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน บอกพระอานนท์ไว้ณะ เวลาเราจะนิพพาน พระอานนท์เสียใจมาก อยากนิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาไว้เพื่อจะสั่งสอนพระอานนท์ “อานนท์ เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ ธรรมและวินัยนี้เราแสดงไว้หมดแล้ว ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเธอ เราแม้ตถาคตก็จะต้องนิพพานไป เราเอาธรรมของเราไปองค์เดียว”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจทีวิมุตติสุข ใจทีเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ สอุปาทิเสสนิพพาน คือยังมีเศษส่วน คือมีชีวิตอยู่ที่นี่ กิเลสตายแล้วแต่จิตนี้ไม่เคยตาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามาจะรู้สัตว์ชนสัตว์ ถึงวางธรรมและวินัยไว้รู้สัตว์ชนสัตว์ใ้ง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ว่า “เราเป็นผู้ชี้ทาง” แล้วเราจะก้าวเดินถึงเป้าหมายนั้นหรือไม่ถึงเป้าหมายอยู่ที่การเดินของเรา ถ้าอยู่ที่การเดินของเรา เวลาเราแปลธรรมวินัย เราแปลบาลี แปลพระไตรปิฎกกัน เราจะแปลให้เข้ากับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือแปลให้เข้ากับกิริยาอันนั้น แต่ไม่ยอมแปลเข้ามาในหัวใจใ้ง ไม่ยอมแปลเข้ามาในหัวใจเห็นไหม นิพพานนี้สงบเย็นๆ เขาก็บอกเราสงบเย็น

มันสงบเย็นไปไหน ในเมื่อการแสดงออกของใจมันมีมาอย่างต่อเนื่อง ถ้าใจยังมีมาอยู่ การแสดงออกมันไม่ตรงธรรมตรงวินัย ถ้าไม่ตรงธรรมตรงวินัย นี่อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺณํ ถ้าจิตยังมีอวิชชาอยู่ การกระทำของจิตเห็นใหม่

ถ้าจิตสงบเย็นจริงแบบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไม่ได้แย้งกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การแสดงออกมาของใจจะไม่ได้แย้งกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การตีความธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จะได้ไม่ได้แย้งกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะขณะที่จิตเห็นใหม่ ขณะปฏิบัติเห็นความสงบเย็นมันจะต้องชำระกิเลส สิ่งที่เป็นกิเลสในหัวใจ

คูลี คูอย่างในศาสนาเรา บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา อุบาสก อุบาสิกาเขา ศรัทธา เขามีความเชื่อ เขาสละทานของเขา ผู้ที่สละทานทำคุณงามความดีเหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ขณะที่เขาสละทานของเขา เขาสร้างสมบุญญาธิการของเขา เขาก็ต้องเกิดตายๆ ในอำนาจของบุญกุศลของเขาใช่ไหม ถ้าเขาเกิดตายๆ ในอำนาจบุญกุศลของเขา เพราะเขาสร้างสมบุญญาธิการ เพราะเขาสละทานของเขา สิ่งนี้มันมีอยู่

ขณะที่เราแสดงธรรมโดยที่ว่านิพพานเป็นสงบเย็นนี้ ถ้าสงบเย็นทำไมบอกว่า สิ่งที่เป็นธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม สิ่งนี้เราปฏิเสธละ การแสดงออกถ้ายังขัดแย้งกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะเป็นธรรมในหัวใจของเราได้อย่างไร

ในเมื่อธรรมในหัวใจที่ว่าธรรมนี้ นิพพานเป็นความสงบเป็นความเย็น...ถ้านิพพานเป็นความสงบความเย็น ขณะที่เรายังเห็นนิพพานได้ เรายังรู้ใจเราเป็นนิพพานเพราะสงบเย็นในใจของเรา ขณะใจสงบเย็นของเรา แล้วการที่มันจะก้าวเดินเข้ามาสู่ความสงบเย็นอันนี้ มันต้องสละสิ่งที่ เป็นกิเลสอย่างหยาบ กิเลสอย่างกลาง กิเลสอย่างละเอียด ละเอียดในละเอียดเข้ามาจนถึงนิพพานได้

ขณะที่สละกิเลสอย่างหยาบๆ เข้ามานี้เห็นใหม่ พระโศดาบัน ถ้ายังเป็นพระโศดาบันแบบนางวิสาขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในธรรมวินัยบอกจะเกิดอีก ๗ ชาติ การเกิดและการตายของพระโศดาบัน ขณะที่พระโศดาบัน การเกิดอีก ๗ ชาติกับการเกิดตลอดวัฏฏะนี้มันต่างกัน

การเกิดตลอดวัฏฏะ ทำไมมันเกิดตลอดวัฏฏะละ เกิดตลอดวัฏฏะเพราะอะไร เพราะมันไม่ได้ตัดสังโยชน์ใจ จิตนี้เป็นจิตปุถุชน จิตนี้เป็นจิตธรรมชาติของจิตดวงนั้น ถ้าจิตดวงนั้น การสร้างสมทำดีก็คือได้ดี ทำชั่วก็คือได้ชั่ว การทำดีและทำชื่อนี้มันก็พาให้จิตดวงนี้เกิดตายๆ เป็นธรรมชาติของเขา นี่เราก็เห็นว่าเกิด ๗ ชาติ กับการเกิดตลอดไปนี้มันต่างกันอย่างไร ถ้าเห็นการเกิดใน ๗ ชาติ กับการเกิดต่างกันอย่างไร แล้วทำไมเราปฏิเสธการเกิดและการตายละ ถ้าเราปฏิเสธการเกิดและการตายมันจะสงบเย็นมาจากไหน

ในเมื่อมันสงบเย็น มันต้องเห็นการเกิดและการตายของกิเลสที่มันตายไป มันเป็นสมุจเฉทปหาน การเกิดอีก ๗ ชาติกับการเกิดตลอดไปต่างกันอย่างไร การเกิดของพระสัทธาคามิต่างกันอย่างไร การเกิดของพระอนาคามิต่างกันอย่างไร เพราะสิ่งที่ยังไม่ถึงสงบเย็นมันต้องเกิดตายโดยสังขะความจริง คนเราเกิดต้องตายทั้งหมด ตายแล้วต้องเกิดทั้งหมด เว้นไว้แต่พระอรหันต์ นี่ถึงตายแล้วจะไม่เกิดอีกแต่ต้องตายเหมือนกัน

สิ่งที่เกิดตายเหมือนกันเห็นไหม นี่การแสดงออกของความสงบเย็นมันต้องไม่ได้แย้งกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าความสงบเย็นนี้ได้แย้งกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงว่าใจดวงนั้นมีมายา ใจดวงนั้นไม่ยอมรับสังขะความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ยอมรับสังขะความจริงแล้วอ้างได้อ่างไร อ้างว่านิพพานเป็นความสงบเย็นในใจดวงนั้น ถ้าอ้างว่านิพพานเป็นความสงบเย็นจากใจดวงนั้นทำไมมันขัดแย้งกัน

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าศึกษาไปแล้วจะไม่มี ความขัดแย้งกัน จะต้องไปในทางเดียวกัน จากศีล สมาธิ ปัญญา จากทาน ศีล ภาวนา จะยกจิตให้สูงขึ้นโดยลำดับขึ้นไป สิ่งที่ยกจิตให้สูงขึ้นไปโดยลำดับๆ นี่เป็น สันติภูมิจิโก เป็นปัจจัยตั้งในหัวใจดวงนั้น สันติภูมิจิโกคือความรู้ของจิตดวงนั้น

ถ้าจิตดวงนั้นพัฒนาการขึ้นมาอย่างนี้ ความสงบเย็นของใจ สภาวะที่ว่ามันเป็นสมาธิอย่างใด เจ้าชายสิทธัตถะ ขนาดที่ว่าอาหารดาบสรับประกันนะ สมาบัตินี้ว่าเป็นศาสดาเหมือนเรา เจ้าชายสิทธัตถะยังปฏิเสธเลย สิ่งต่างๆ ที่เราเป็นกันอยู่นี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทดสอบแล้วปฏิเสธมาทั้งหมดอยู่แล้ว ขณะที่เราศึกษาตามภาคปริยัติแล้วเราก็เข้าใจว่าเรากำหนดจิตของเรา เราปฏิบัติของเรา ว่าสิ่งนี้เป็นสังขะความจริงๆ มันขัดแย้งกับธรรมวินัยนะ

ถ้าผู้ที่มีธรรมในหัวใจจะไม่ขัดแย้งกับธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่า “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” เห็นตถาคตคือตัวธรรมและตัววินัยจะเป็นศาสดาแทนตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ แล้วเราประพฤติปฏิบัติตามธรรมและวินัยเข้ามา แล้วจิตของเราสงบเย็นเข้ามาเป็นขั้นเป็นตอนเข้ามา เราจะกล้าทำลายสิ่งที่เป็นคุณประโยชน์เป็นสิ่งที่เรากราบอยู่ได้อย่างไร

ธรรมและวินัยนี้เรากราบโดยหัวใจนะ กราบด้วยความระลึกถึงบุญถึงคุณนะ คุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้มหาศาล ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาชัมภูตรัฐรู้ขึ้นมาโดยชอบด้วยตนเอง แล้วเราจะเอาสิ่งใดเป็นที่ก้าวดำเนิน แล้วเราก้าวดำเนินมาจนจิตของเราเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอน เรากราบธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยหัวใจ โดยความรู้สึกรู้ โดยบุญคุณที่ทำให้จิตนี้สงบเย็นขึ้นมาได้

แล้วทำไมเราไปโต้แย้ง เราไปขัดแย้ง เราไม่เห็นด้วยกับธรรมและวินัย ถ้าเราไม่เห็นด้วย สิ่งที่ยกธรรมวินัย...ไม่เห็นด้วยอะไร? ไม่เห็นด้วยกิเลสอะไร? ถ้าไม่เห็นด้วยกิเลส จะไม่ทำสิ่งที่ผิดศีล สิ่งที่ทำแล้วเป็นโทษเป็นบาปอกุศลในหัวใจ เพราะสิ่งที่ทำให้เป็นบาปอกุศลในหัวใจเห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเราผิดศีล เราทำลายศีลของเรา ศีลทะเล ศีลค้าง ศีลพริ้ว ศีลขาด มันก็เหมือนกับ นุ่งผ้า ถ้าผ้าเป็นรู ผ้าทะเล ผ้าขาด เราก็อ้างพอนุ่งได้ แต่ถ้าผ้าขาดจนหมดผืนนี้เราจะเอาอะไรไปนุ่ง ถ้าเรานุ่งไม่ได้ ศีลเราไม่มีสมาธิมันเกิดได้อย่างไรละ นี่ศีล สมาธิ ปัญญา

ถ้าศีลเรามันไม่ปกตินะ ถ้าเกิดเป็นสมาธิก็เป็นมิจฉา มิจฉาแบบพวกที่เขาเล่นทำคุณไสยกัน เขาทำลายครอบครัวนะ เขาทำคุณไสยเพื่ออะไร? เพื่อทำลายครอบครัวของคนอื่น เพื่อทำความทุกข์ให้กับสัตว์โลก เห็นไหม สมาธิที่เป็นมิจฉาเขาทำของเขาอย่างนั้น ถ้าศีลของเรามีนี้เราทำอย่างนั้นได้ไหม เพราะศีลมันไม่เบียดเบียน ไม่ทำลายคนอื่น ไม่ทำลายโอกาสของตัวเอง ไม่ทำสิ่งต่างๆ ทั้งหมด แล้วถ้าผิดศีลละ นี่ที่ไม่เชื่อธรรม โต้แย้งธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรงนี้ ใจ ตรงที่ศีลในหัวใจมันก็ไม่เป็นศีล

ถ้าเป็นศีลขึ้นมาสิ่งที่เกิดขึ้นมา การกระทำอย่างนั้นมันทำออกมาไม่ได้หรอก เพราะอะไร เพราะมโนกรรม ถ้าจิตของเราเป็นปกติ การกระทำเป็นความผิดเหมือนเรา เรายืนอยู่หรือเรานั่งอยู่ เป็นปกติ ถ้าเราล้มไปนี่เราเหยียบหนามเหยียบต่างๆ เจ็บไหม? เจ็บ

จิตก็เหมือนกัน ถ้ามันทำผิดศีล มันทำเป็นบาปอกุศลมันเป็นความเจ็บปวดของใจใหม่ ใจนี้มันเจ็บปวดมากนะ เพราะอะไร เพราะมันไปทำบาปแผลให้กับใจใจ ถ้าทำบาปแผลให้กับใจ มันก็เป็นความผิดศีล ถ้าเป็นกรรมมันจะทำสิ่งนั้นไม่ได้ สิ่งที่เป็นความผิดในหัวใจ

เพราะศีลเกิดจากหัวใจ ศีลเกิดจากภายใน ถ้าศีลเกิดจากภายใน สมามิมันถึงจะเกิดขึ้นมาอย่างนี้ ถ้ามันเกิดขึ้นมา ศีลเป็นปกติ ขณะที่ป็นสมามิก็เป็นสัมมาสมามิ ถ้าสัมมาสมามิเห็นใหม่ สิ่งทีควรแก่การงาน ถ้าเกิดปัญญา ปัญญามันจะเข้าไปชำระกิเลส ทำลายกิเลส ขณะที่ยกขึ้นชำระกิเลส สิ่งนี้สำคัญมาก เพราะความสงบของใจมันเป็นวาระของโลก โลกคือความคิด ความคิดของโลก การสื่อสารของโลก สิ่งที่เป็นปัญญาของโลก โลกียปัญญานี้สามารถถ่ายทอด สิ่งที่เป็นเรื่องของโลกนี้สามารถถ่ายทอด

นักวิทยาศาสตร์เขาทดสอบสิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์ เป็นประโยชน์กับโลกไว้ สิ่งทีคิดค้นต่างๆ ขึ้นมาเป็นเครื่องยนต์กลไกให้เรามีความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน นี่มันเป็นเรื่องของโลก ทำไว้ให้เป็นเรื่องของโลกได้

แต่ขณะที่เป็นภวานามยปัญญา มันจะสืบทอดกันอย่างไรละ สิ่งทีสืบทอด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท้อพระทัย ท้อใจก็เพราะแบบนี้ไง เพราะเข้าใจก็โลก เห็นใหม่ เวลาศึกษากันแบบโลกๆ ศึกษากันแบบภาคปริยัติ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ว่า ฐัธรรมๆ ธรรมคือความสงบเย็น สิ่งทีสงบเย็น

สงบเย็นนี้เป็นโหวหารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่การแสดงออกของใจ การแสดงออกของการเทศนาว่าการ ธรรมนะ เวลาเราจะรู้ว่าผู้ใดมีธรรม การแสดงออกจากการเทศนาว่าการนี้จะบอกว่าหัวใจดวงนั้นมีภูมิ มีวุฒิภาวะขนาดไหน ถ้าวุฒิภาวะ การแสดงธรรมออกไปเห็นใหม่ นี่หัวใจเป็นธรรมนะ

เหมือนกับเราเป็นหมอ เราเป็นผู้ที่ชำนาญการในเรื่องของโรคภัยไข้เจ็บ เราจะเข้าใจ เป็นหมอด้วย แล้วยังเป็นผู้ที่ชำนาญการในเรื่องของโรคด้วย เราจะรู้ทันทีว่า โรคอาการแสดงออกอย่างนี้จะป็นโรคอะไร แล้วยขณะที่เราแสดงออกไป เราจะรู้ว่าสิ่ง...หมอเวลาเขารักษาคนไข้ คนไข้เจ็บรักษาผิดพลาดคนไข้คนนั้นตายคนเดียว แต่หมอนั้นก็ต้องรู้ว่าตัวเองทำผิดพลาดอย่างไร

แต่การแสดงธรรมเห็นใหม่ ถ้าธรรมที่แสดงออกไปเป็นความผิดพลาด แล้วถ้าพูดถึงสร้างสมบุญญาธิการ คนเคยสร้างบุญกุศลมามีคนนับหน้าถือตา การแสดงออกไปอย่างนั้นมันเป็นความผิดพลาด สิ่งที่มีความผิดพลาดนี้เขาผิดของเขานะ เป็นสังคมทั้งสังคม ความผิดอันนั้น แล้วความผิดอันนั้นการประพฤติปฏิบัติมันจะเข้าไปถึงใจของเขาไหมละ

เขาเสียโอกาสทั้งชีวิตนะ ชีวิตของเขาเกิดมาแล้วเขาก็เชื่อครูบาอาจารย์ที่ว่าสิ่งที่เป็นโฆหาร ในการที่ว่าสิ่งที่ในการประพฤติปฏิบัตินี้ นิพพานเป็นความสงบเย็น...สงบเย็นเพราะหินทับหญา หินทับหญ้านี้เป็นความสงบเย็นแล้วถ้าเป็นมิจฉาด้วย เป็นสิ่งที่ทำลายโอกาสอีกต่างหาก

แต่ถ้าเป็นสัจจะความจริง สิ่งที่เป็นโลกียะสิ่งที่เป็นปัญญาของโลก สิ่งที่เป็นปัญญาของธรรม ภาวนามยปัญญาที่เป็นปัญญาของธรรมจะยกขึ้นได้อย่างไร สิ่งที่ยกขึ้น วิปัสสนาญาณเกิดขึ้น ถ้าวิปัสสนาญาณทำความสงบของใจเข้ามา แล้วยกขึ้นวิปัสสนา

วิปัสสนาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม สติปัญญา ๔ นี้พูดกันชินปากนะ กาย เวทนา จิต ธรรม สิ่งที่เป็นกาย สิ่งที่เป็นธรรม นี้เป็นโฆหารทั้งหมดเลย เป็นเรื่องโลกียะ เป็นเรื่องทางโลก เป็นเรื่องความเห็นของสัญญาอารมณ์ สัญญาอารมณ์ความรู้สึกอันนี้มันเป็น โลกๆ ชั้นนี้โลกธาตุชั้นนี้เป็นเรื่องของโลก เพราะโลกเกิดขึ้นมา...

เรามีชีวิตขึ้นมา สื่อความหมายในภาษาต่างๆ นี้ภาษาสื่อความหมาย สังขารความคิดความปรุงแต่งนี้เป็นขั้น ๕ สิ่งขั้น ๕ นี้เป็นเรื่องของโลก แล้วสัญญาอารมณ์สงบ เวลาเห็นตามสัญญาอารมณ์มันก็เห็นเรื่องของโลกๆ เห็นใหม่ ถ้าเห็นของโลกๆ ปัญญาโลกๆ อย่างนี้มันก็เห็นสภาวะเป็นปัญญาโลก นี้สงบเย็นๆ สร้างภาพแล้วก็ทำลายภาพให้เป็นสัญญาขึ้นมาแล้วก็ทำลายสัญญาว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ...ไม่เป็นธรรม

สิ่งนี้เป็นการปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติขึ้นมาสภาวะแบบนี้ เราสร้างสมบุญญาธิการอย่างนี้ ถ้าไม่เป็นสัจจะตามความเป็นจริง อย่างนี้เป็นมายา กิเลสมันมีมานานะ ภัยอันละเอียดในหัวใจมันมีมายาอย่างนี้ ภัยของโลกต่างๆ ที่เราเห็นเป็นภัยเป็นโทษของเราเนี่ย เราอุตส่าห์สละมันมา สละออกมาเป็นนักรบ เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติ แล้วเราหาครูหาอาจารย์ไป ครูบาอาจารย์เห็นใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ใจนั้นหมดภัย พอใจนั้นหมดภัยไม่มีสิ่งใดๆ เป็นมายา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการกับพระอานนท์ “อานนท์ ไม่มีกำมือในเรา ไม่มีสิ่งใดซ่อนเร้นในกำมือเราเลย เราแบออกทั้งหมด”

นี่คือความจริงในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เปิดเผยตลอด เพียงแต่พวกเราบุญญาธิการไม่ถึง พวกเราเข้าไปไม่ถึงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้หมกภัย สิ่งที่หมกภัยแล้วจะไม่มีมาลาเลย การแสดงธรรมออกมาด้วยความบริสุทธิ์ ด้วยความเมตตาสงสารสัตว์โลก จะรู้สัตว์ชั้นสัตว์ใด แต่ขณะที่เราเห็นภัยของโลก เราเห็นภัยเราออกมาเป็นนักรบ เราออกมาประพฤติปฏิบัติ เราเป็นพระอริยสงฆ์ เพื่อจะชำระภัยอันเกิดและตายในหัวใจนี้ สิ่งชำระภัยที่เกิดในหัวใจ นี้ภัยอันละเอียด เวลาจิตสงบเข้ามาเราจะทำอะไรให้เกิดปัญญา

ถ้าเกิดปัญญารุ่งขึ้นมาะ นี่ศีล สมาธิ ปัญญา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นปัญญาอันนี้ต่างหาก ถึงว่าเป็นสิ่งที่ประเสริฐนะ สิ่งทีประเสริฐยกขึ้นวิปัสสนาให้ได้ดี ถ้าวิปัสสนาได้ เห็นไหม นี่กาย เวทนา จิต ธรรม ผู้ที่มีอำนาจวาสนา แล้วแต่ว่าสร้างสมบุญญาธิการมาขนาดไหน จะเห็นกาย เห็นความเป็นไปของกายก็วิปัสสนากาย ถ้าเห็นความเป็นไปของจิตก็พิจารณาจิต ความวิปัสสนาอันนี้ นี่คือการกระทำของใจ ถ้าการกระทำของใจสิ่งนี้เป็นกิจญาณ กตญาณ นี่เกิดอย่างไร

สิ่งที่ว่าสงบเย็นๆ มันต้องมีการชำระ มีการสำรวจออก คายออก คายกิเลสออกไป ถ้าเห็นการคายกิเลสออกไป สิ่งที่เห็นอันนั้นถึงบอก นี่การแสดงธรรมออกมามันถึงจะไม่ใช่ไปโต้แย้ง ไม่ไปขัดแย้งกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ายังโต้แย้งขัดแย้งนะ “นรกสวรรค์ไม่มี มรรคผลนิพพานไม่มี สิ่งใดนี้หมกกาลหมดเวลา” นี่มันเป็นการโต้แย้งทั้งหมด

สิ่งที่โต้แย้งเพราะอะไร เพราะจิตมันไม่เห็นตามสัจจะความจริง การแสดงธรรมออกมาถึงฟุ้งกับใจดวงนี้ว่าใจดวงนี้ยังมีภัยอยู่ ถ้าใจดวงนี้ยังมีภัยอยู่ จะไปรู้สัตว์ชั้นสัตว์ที่ไหน ในเมื่อจิตของตัวเองก็ยังไม่รู้ตัวเองไม่ได้ จะรักษาชำระให้สิ่งที่เห็นภัยออกจากใจไม่ได้ ถ้าชำระสิ่งที่เห็นภัยออกจากใจไม่ได้มันถึงเป็นการค้นคว้า เป็นการคาดหมาย เป็นความเห็นของใจนั้น

แล้วในปัจจุบันนี้เราเกิดมาพบครูพบอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์ของเรานี้พ้นภัย จิตของหลวงปู่มั่น ใจของหลวงปู่มั่นพ้นจากภัยทั้งหมด สิ่งทีหลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์นี้พ้นจากภัยแล้ว เทศนาว่าการไว้ให้เป็นภาคปฏิบัติไป

ในปัจจุบันนี้ในภาคปฏิบัติก็เหมือนกัน สิ่งที่น่าใจ ในเมื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอริยสัจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้เพื่อจะให้เราก้าวเดินเข้าไปทำลายชำระล้างภัย ทำลายเรื่องกิเลสमार ในหัวใจออกให้หมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้เป็นอริยสัจ เป็นธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วครูบาอาจารย์ของเรา ในการประพฤติปฏิบัติมันต้องมีผู้ชี้แจง ครูบาอาจารย์ของเรา ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วค้นคว้าด้วยความมุมานะ สิ่งที่มีมุมานะ ถึงมุมานะแล้วทำลายกิเลสออกเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เพราะด้วยบุญญาธิการของครูบาอาจารย์ของเรา และวิปัสสนาจนมาถึงที่สุด แล้วเทศนาว่าการเพื่อจะอะไร? เพื่อจะชี้ช่องทางให้เราวิปัสสนา ชี้ช่องทางให้เราประพฤติปฏิบัติ

ถ้าชี้ช่องทางให้เราประพฤติปฏิบัติ เราทำด้วยสัจจะความจริง สิ่งนี้เป็นการบอกกล่าว เป็นวิธีการจะให้เป็นตัวจุดประเด็นให้เราใช้วิชาการของเรา วิชาการทางจิตนะ วิชาการจากปัญญาจากภายใน ค้นคว้าของเรา

ถ้าวิชาการอย่างนี้เกิดขึ้นมาจากเรา เราประพฤติปฏิบัติออกไป จากการชี้แจงของครูบาอาจารย์ แต่ไม่เป็นเช่นนั้นสิ เราไปฟังธรรมของครูบาอาจารย์แล้วเราก็ก็นไปยึดอย่างนั้น เห็นไหม นี่น่าใจ เวลาภาคริบัติเขากล่าวดู เขาใช้โวหารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอก “นิพพานสงบเย็น นิพพานสงบเย็น” เขากล่าวดู แต่เป็นความมายาในหัวใจของเขา การเทศนาว่าการของเขาขัดแย้งกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันขาวกับดำ มันเข้าไปไม่ได้

ในภาคปฏิบัติก็เหมือนกัน ในเมื่อครูบาอาจารย์ของเราขณะที่สิ้นชีวิตไป พอเผาศพแล้วกระดูกเป็นพระธาตุทั้งหมด สิ่งที่เป็นพระธาตุองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอรหันต์เท่านั้น สิ่งที่เป็นพระอรหันต์กระดูกนี้ถึงเป็นพระธาตุ ครูบาอาจารย์เราเป็นอย่างนี้มา แล้วเราก็ก็นเชื่อมั่นกันจนตั้งคมเขายอมรับในการประพฤติปฏิบัติของเรา เราก็ก็นไปเอาสิ่งที่น่าใจ คือเอาธรรมของครูบาอาจารย์มาแล้วเราก็ก็นสร้างภาพ เราก็ก็นสร้างจินตนาการของเราขึ้นมา เห็นไหม สิ่งจินตนาการขึ้นมามันชวนเข้าไปนะ

แม้แต่ปริยัติก็อ้างอิงโอาหารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในการประพฤติปฏิบัติ ภัยอันละเอียดนี้มันก็ไปสร้างภาพ มันก็ไปสร้างความเห็นของใจขึ้นมา จนมันเป็นภัยขึ้นมา เป็นภัยคือเป็นการกั้น เป็นกำแพงกั้นให้เราเข้าไม่ถึงธรรม ในเมื่อเราเข้าไม่ถึงธรรมมันมีภัยอยู่ในหัวใจใช่ไหม ภัยนี้ก็เสริมกำลังขึ้นมา จนเราโต้แย้ง จนเราไม่เห็นด้วยกับครูบาอาจารย์ในการปฏิบัติ ในภาคปฏิบัติ ในการกระทำต่างๆ

ถ้ามีการโต้แย้งอย่างนี้ มีการสวนกระแสออกไปอย่างนี้ มันก็แสดงออกว่า ใจนี้ไม่ได้มีธรรมในหัวใจเลย ถ้ามีธรรมในหัวใจสิ่งนี้เกิดขึ้นไม่ได้ สิ่งนี้เกิดขึ้นไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันซึ่งในบุญในคุณไง

ขณะที่เราชาวพุทธทั้งหมดเราจะซึ่งบุญคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัญญาคุณ เมตตาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างสมบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ เกิดตายๆ มาด้วยบุญกุศล สิ่งที่เป็นภัยหยาบๆ ก็ยังมีอยู่ แต่ขณะที่ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ชำระภัยออกทั้งหมด แล้ววางสิ่งไว้เป็นธรรมและวินัยให้เราก้าวเดิน

เราชาวพุทธเอาสิ่งนี้เป็นประเพณีวัฒนธรรม สิ่งที่เป็นประเพณีวัฒนธรรมเห็นใหม่ สังคมของชาวพุทธเป็นสังคมของสิ่งที่ว่ามีความสุขความทุกข์ แล้วแต่อำนาจวาสนาของแต่ละบุคคล ใครมีความสุขขนาดไหน เราสละทาน เรายกขาจิตของเราได้ขนาดไหน สิ่งนี้จะเป็นบุญ เป็นสิ่งที่อำนาจวาสนาของจิตดวงนั้น แต่เราผู้ที่ออกประพฤติปฏิบัติจะเอาสิ่งที่มีมากกว่านั้นเห็นใหม่

เราเกิดมา ขนาดในสังคมนี้อย่างเห็นบุญเห็นคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราเกิดในภาคปัจจุบันนี้มีครูบาอาจารย์ของเรารื้อฟื้นสิ่งนี้ขึ้นมา เราจะเห็นบุญเห็นคุณขนาดไหน ถ้าเห็นบุญเห็นคุณการกระทำองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ่งนั้นมันกระทำออกไปได้อย่างไร ถ้ากระทำสิ่งนั้นออกไปได้ มันแสดงออกว่าภัยพญามารในหัวใจมันเป็นตั้งแต่เป็นเสี้ยวตัวน้อยๆ จนเป็นเสี้ยวใหญ่ เป็นเสี้ยวโกร่ง เป็นสิ่งที่สัตว์มีพิษในหัวใจทำลายดวงใจดวงนั้นนะ นี่มาเกิดอย่างนี้ไง นี่มาอยู่ในหัวใจนะ

สิ่งที่เกิดมาอยู่ในหัวใจ แล้วธรรมของครูบาอาจารย์นั้นเป็นเรื่องของครูบาอาจารย์ สิ่งทีครูบาอาจารย์นะ เป็นประสบการณ์ตรงของแต่ละบุคคล ประสบการณ์ตรงของครูบาอาจารย์เรารื้อฟื้นมาขนาดไหน ขนาดเทศนาว่าการก็เอาสิ่งนี้มาเพื่อเป็นประโยชน์ ให้เป็นกำลังใจ ให้พวกเรามีความมุมนะ สิ่งทีมุมนะเห็นใหม่ให้บอกว่ธรรมและวินัยนี้มีผล

แม้แต่ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติมา สิ่งที่ชำระกิเลสออกเป็นชั้นเป็นตอน ขณะที่ชำระชำระอย่างไร ขณะที่การกระทำนี้เกิดขึ้นมาด้วยกำลังอย่างไร สิ่งนี้บอกไว้เพื่อจะให้เรามีกำลังใจ ผู้ที่เดินไปข้างหน้าเราเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้บอกว่า “ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ ผู้ที่จะก้าวเดินถึงก็มี ผู้ที่ไปถึงกึ่งกลางจุดแค่นั้นก็มี ผู้ที่ก้าวเดินออกไปแล้วก้าวไม่ได้เลยก็มี” อันนี้มันเป็นอำนาจวาสนาเพราะเราไม่มีกำลังของเราเอง แล้วครูบาอาจารย์ของเราก้าวเดินออกไป นำหน้าเราไปอย่างนี้แล้วชี้แนวทางไว้ทำไมไม่เป็นบุญคุณล่ะ

ถ้าเป็นบุญคุณ เราจะเอาสิ่งนี้มาประพฤติปฏิบัติให้มันเกิดขึ้นมาเป็นสันติภูมิกอ ให้มันเป็นสัจจะความจริงของเรา ถ้าเป็นสัจจะความจริงของเรา ถ้าจะเหมือนก็เหมือนจากสัจจะความจริงของเรา ถ้าสิ่งที่เราเอาสิ่งนั้นมาเป็นเป้าหมายไว้ก่อน สิ่งนี้มันหลอกตัวเองใจ หลอกตัวเองว่า สิ่งนี้เป็นธรรม แล้วเราก็สร้างภาพสภาวะแบบนั้น สิ่งนี้สร้างภาพสภาวะแบบนั้นแล้วมันไม่ทำลายกิเลส แล้วกิเลสมันก็จะพองขึ้นมา เพราะอะไร เพราะเราทำแล้วเหมือนของครูบาอาจารย์ ทำไมครูบาอาจารย์ไม่เห็นด้วยว่าเราทำแล้วเป็นอย่างนั้นล่ะ

มันเป็นไปไม่ได้เลย เพราะอะไร เพราะสิ่งที่...เห็นใหม่ เวลาคนที่ขับรถเขาขับรถของเขาได้ เขาจะเข้าเกียร์อย่างไร ถนนนี้เป็นถนนทางราบ ถนนนี้เป็นถนนทางเข้าป่า ถนนนี้เป็นทางเข้าป่าแล้วถนนนี้ยังเต็มไปด้วยเลนด้วยโคลนด้วยตม สิ่งนี้มันเป็นประสบการณ์ ถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะเข้าใจอย่างนี้ทั้งหมด ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาท่านจะเห็นเรื่องถนนหนทางเห็นเรื่องรถที่จะก้าวเดินไป

รถคือหัวใจใจ ถนนหนทางคือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่ก็เหมือนกันจรดนิสัยของเรา เราขับรถไปเข้าไปถนนที่เป็นถนนลาดยาง เราจะขับรถไปด้วยวิธีการใด เราขับไปในทางเป็นเลนเป็นโคลนเป็นตมเราจะใช้วิธีการใด เราขึ้นทางเรียบ เราขึ้นบนภูเขาทางลาดทางชันเราจะใส่เกียร์อย่างไร นี่เป็นวิธีการนะ ขณะที่เป็นการอย่างนั้น นี่เป็นวิธีการของครูบาอาจารย์ที่รู้จริง

แต่ถ้าเราภาคปฏิบัติ เราไปซ้อน คือเราเอาธรรมของครูบาอาจารย์มาเป็นธรรมของเรา เราจะแสดงธรรมไปแบบนั้น แต่ขณะที่เราลงไปในพื้นที่จริงเราจะทำอย่างนั้นไม่ได้เลย ขณะที่ลงไปพื้นที่จริงคนที่ไม่รู้จริงฟังธรรมของเราที่เราซ้อนของครูบาอาจารย์มาเขาก็จะเชื่อถือ เพราะอะไร

เพราะเคยอยู่กับครูบาอาจารย์มา ครูบาอาจารย์สอนมาอย่างนี้ แล้วผู้นี้แสดงธรรมได้แบบนี้ สิ่งที่เป็นน่าเชื่อถือนะ

แต่สิ่งที่อยู่ภายในหัวใจ สิ่งที่แสดงออก การแสดงออกคือมายา ถ้ามายานั้นแสดงออกมา เหมือนกับเราขับรถไปในถนนหนทางที่มันเป็นเลนเป็นโคลนเป็นตมแล้วเราขับไปไม่ได้ ถ้าเราขับไปไม่ได้เพราะอะไร เพราะเราขับไม่เป็น เราไม่รู้ แม้แต่ทางเรียบเราก็ยังขับไม่ได้เลย แล้วทางลาดทางชันเราก็ขับไม่ได้ แล้วขณะที่เราขับไปในทางที่เป็น โคลนเป็นตม ขณะที่มันเป็นหล่มเป็นหลุมนี้เราจะขับผ่านนั้นไปได้อย่างไร

เหมือนกับหมอ หมอที่เขารักษาคนไข้ เขาจะรู้ว่าคนไข้อย่างนี้ควรรักษาอย่างไร โรคภัยไข้เจ็บมันมีตั้งหลายระดับชั้นไข้ไหม ตั้งแต่เจ็บไข้ได้ป่วยธรรมดา จนเป็นโรคร้ายโรครุนแรงเขาต้องรักษาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติในหัวใจของเรามันมีกิเลสนั้นหยาบๆ นะ

คูลี คูอย่างการทำความสงบของใจ กำหนดพุทโธขนาดไหน มันสงบให้เราง่ายๆ ใหม ถ้าสงบแล้วขณะที่เราไม่มีสติแล้วมันก็เสื่อมของมันนะ ถ้าจิตเสื่อมเราจะแก้อย่างไร จิตเสื่อม ขณะที่เสื่อมออกมาเราต้องอดนอน ต้องผ่อนอาหาร เพราะผ่อนอาหารนี้ทำให้กิเลสมันยุบยอบ คือว่ามันไม่มีกำลัง นี่สิ่งนี้มันเป็นอาวุธ มันเป็นสิ่งที่ครูบาอาจารย์ของเรายื่นกับมือเราเลย ยัดใส่มือเราด้วย แต่เราปฏิเสธ เราอยากสุขอยากสบาย อยากจะกินอ่อมนอนอุ่น แล้วก็ปฏิบัติโดยสำเร็จมาโดยการกินและนอนนั้นไง สิ่งที่มีการกินและนอนเป็นการดำรงชีวิตนะ

คูลี ทางโลกเขากินขนาดไหน เขามีความสุขขนาดไหน มันกิเลสท่วมหัวนะ แล้วเราเป็นนักรบ เราจะเอาความเป็นอยู่อย่างนั้นหรือ ถ้าเราอยากจะมีความสุขสงบของจิตของเราขึ้นมา เราจะมี ความร่มเย็นของใจขึ้นมา เราต้องสละเห็นใหม่ สละความสุขความสบายทางโลกเพื่อให้กิเลสมัน โคนชำระล้างบ้าง ถ้ากิเลสมันชำระล้างบ้าง มันจะมีความสุขสงบร่มเย็นเข้ามา ถ้ามีความสุขสงบร่มเย็นเข้ามา เราเริ่มทำความสงบของเราเข้ามา แล้วเราจะต้องชำนาญในวสีคือชำนาญในการควบคุม ถ้าเราชำนาญในการควบคุม สมาธิมันก็จะไม่เสื่อมไปจากเรา

สมาธิจะเสื่อม เสื่อมเพราะอะไร เสื่อมเพราะขาดสติ เสื่อมเพราะขาดคำบริกรรม เสื่อมเพราะขาดการบำรุงรักษา ถ้าเราชำนาญในวสีคือเราบำรุงรักษาได้ เราบำรุงรักษาเป็น สิ่งนั้นมันจะเสื่อมไปไหน ในเมื่อเรามีเหตุ สิ่งที่ทำให้สมาธิเกิดอยู่ตลอดเวลา ถ้าเรามีเหตุที่ทำให้สมาธิเกิดอยู่

ตลอดเวลา สมาธิมันก็คงที่ของมันสิ ถ้าสมาธิมันก็คงที่ของมัน เหตุขนาดนี้ถ้ายังไม่รู้เลยแล้วจะไปเทศนาว่าการเอาอะไรกับใคร แล้วขณะที่ยกขึ้นวิปัสสนา วิปัสสนาได้อย่างไร ถ้าจิตไม่สงบ สัญญาอารมณ์สร้างภาพ สร้างภาพอย่างไร

ขณะที่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ความจริงเห็นกาย เห็นกายมันสะท้อนกิเลสขนาดไหน ถ้าเห็นกายแล้วสะท้อนกิเลส สิ่งนั้นคือเห็นกายโดยสัจจะความจริง ถ้าเห็นกายโดยการสร้างภาพ “เห็นกายแล้วก็ชำระกาย แล้วก็ปล่อยวางกาย” อย่างนี้หรือการวิปัสสนา การเห็นกายมันเห็นด้วยสภาวะแบบใด

การเห็นกายการเห็นตาของใจ การเห็นกายมันจะสะท้อนหัวใจมาก การสะท้อนหัวใจนี้คือการสะท้อนกิเลส มันจะเริ่มคลายกิเลสออกตามสัจจะความจริง การคลายเพราะวิปัสสนาอันนี้เกิดขึ้น ปัญญาเกิดขึ้น ปัญญาชำระล้างออกไปเรื่อยๆ ชำระล้างออกไปขนาดไหนมันก็จะปล่อยวางๆ เห็นใหม่ ตทังคปหาน สิ่งที่ตทังคปหานเพราะอะไร เพราะแก่นของกิเลสมันมีความแน่นอนของมันมากเพราะอะไร เพราะพญามารการเกิดและการตาย วัฏฏะนี้ยาวไกลมาก การสะสมมาของต้นหาความทะยานอยากนี้เป็นเนื้อเดียวกัน อนุสัยกับจิตเป็นเนื้อเดียวกัน แล้วเราวิปัสสนาจะปล่อยวางออกมา

งานการชำระกิเลสเห็นใหม่ งานการทำความสงบเย็น เย็นใจจะเย็นอย่างไร เย็นแบบสมาธิ เย็นแล้วก็เสื่อม เย็นแล้วก็ทุกข์ ทุกข์เพราะอะไร เพราะเหมือนกับคนเคยมีสิ่งที่เป็นคุณสมบัติ สิ่งที่เป็นสมบัติมหาศาลเลย แล้วหลุดไม่หลุดมือไปเป็นคนทุกข์คนจน ทำไมจะไม่ทุกข์ นี่ก็เหมือนกัน เกิดเป็นสมาธิเกิดจากความตั้งมั่นของใจแล้วเสื่อมไปทำไมจะไม่ทุกข์ สิ่งนี้ทุกข์แน่นอน การวิปัสสนา การทำสมณะก็เป็นสภาวะแบบนั้น

การทำวิปัสสนาก็เหมือนกัน ขนาดที่ว่ามันปล่อยวางขนาดไหน ตทังคปหานคือการประหารชั่วคราว ถ้าประหารชั่วคราวแล้วมีความประมาทเห็นใหม่ การสร้างสมบุญญานการ ถ้าคนสร้างสมบุญญานการมีผลมีกำลังของจิต อินทรีย์สังวร สิ่งนี้มี มันจะคอยระมัดระวัง ขนาดปล่อยวางขนาดไหนถ้ามันยังไม่คลายออก ยังไม่มีสิ่งบอกเหตุว่ากิเลสขาดอย่างไร เราต้องวิปัสสนาซ้ำ

สิ่งที่วิปัสสนาซ้ำนี้ครูบาอาจารย์จะคอยชี้แนะ ครูบาอาจารย์จะคอยเตือนสติว่าสิ่งนี้ระวังนะ ระวังไป รอดลงไปในเลน ล้อมันตกหลุมแล้วนะ ถ้ามันตกหลุมเดียวรอดจะติดนะ ถ้าติดแล้วใครจะ

มาช่วยเหลือนะ เราคนเดียวอยู่ในรถขลุกขลิกๆ จะแบกรถขึ้นมาทั้งคันก็แบกไม่ไหวนะ นี่เวลามัน
จิตเสื่อมไง เสื่อมสภาวะแบบนั้น วิบัติสนาแล้วตทั้งหมด หับไป แล้วไปติดหลุมติดหล่มก็ไม่ว่า
ว่าติดหลุมติดหล่ม อยู่กับครูอยู่กับอาจารย์เห็นไหม

“ใจที่หมกภัย” สิ่งที่ผ่านมาขั้นตอนการประพาศปฏิบัติจะเห็นสภาวะแบบนี้ ถ้าเห็นสภาวะ
แบบนี้เห็นไหม นี่การเป็นไปของจิต ธรรมวินัยที่รถขับเคลื่อนไปในธรรมวินัยขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ สิ่งที่ขับเคลื่อนไปมันทำลายสภาวะแบบใด เชื่อใจอันใด เชื่อใจ
บุญกุศลที่เป็นอามิสอยู่กับใจอย่างไร

จิตเวลาตายจากนี้โดยสภาวะไปเกิดในสถานะไหน ขณะที่ทำลายเชื่อทำลายใจสิ่งที่เป็นหนี้
สิ่งที่ทำให้จิตนี้เกิดตายอยู่ มันชำระขาดออกไป ปล่อยวางขนาดไหน ปล่อยวางแล้วปล่อยวางแล้ว
จนขาด “กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์”

จากการเกิดตายที่ไม่มีต้นไม่มีปลาย การเกิดการตายในวัฏฏะที่ต้องเกิดต้องตายโดยสักจะ
ความจริงนี้ก็ยังปฏิเสธ ขณะที่ว่าเห็นการขาดออกไปอย่างนี้ จิตดวงนี้จะเกิดอีก ๗ ชาติเท่านั้น จะ
เห็นสักจะความจริง เห็นไหม เพราะอะไร เพราะสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปราคาสมันขาด
ออกไปจากใจ ในเมื่อไม่มีสิ้นพตปราคาส ความลุ่มคล้ำของศีลมันไม่มี

ถ้าความลุ่มคล้ำของศีลมันไม่มี การแสดงออกโดยวาจาแม้แต่พระโศดาบันการ
แสดงออกยังเป็นสุภาพบุรุษเลย จะเคารพครูบาอาจารย์ของตัวเองมาก จะศรัทธา จะเชื่อมั่น สิ่ง
ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาจะลบหลู่ จะทำสิ่งต่างๆ ออกมาจากใจไม่ได้ สิ่งที่ทำออกจากใจนี้แสดงออกว่า
สิ่งนี้เป็นโหวหาร สิ่งนี้เป็นภัยในหัวใจ ภัยในหัวใจยังไม่ชำระล้างแม้แต่นิดเดียว

คูสิ คูอย่างสมัยพุทธกาล พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระอุบาลี กล่าวธรรมะกันว่าสิ่ง
ใดดีที่สุด สิ่งใดดีที่สุด

พระสารีบุตรบอกว่า “ปัญญาดีที่สุด”

พระโมคคัลลานะบอกว่า “ฤทธิ์ดีที่สุด”

พระอุบาลีบอกว่า “วินัยดีที่สุด”

ถ้ามีการโต้เถียงกันแบบนี้เป็นชมมสากัจฉานะ ขณะที่ชมมสากัจฉา พระปฏิบัติเราครูบาอาจารย์ออกจากป่ามา เวลาชมมสากัจฉา ต่างคนต่างแง่มุมนี้จะมีการพูดคุยกันด้วยความรุ่มเย็นเป็นสุข จะมีความสุขมาก เป็นการรื่นเริงในธรรมใจ

นี่ก็เหมือนกัน ขณะที่พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลคุยกันเรื่องของธรรมวินัย ชมมสากัจฉา แต่มุมมองของแต่ละองค์ไม่เหมือนกัน ในเมื่อไม่เหมือนกัน ต่างองค์ต่างความถนัดของตัวเองนี่เป็นใหญ่ๆ ลงกันไม่ได้ คือว่าสภာธรรมลงกันไม่ได้ พวกกันไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ไม่ใช่ไม่เห็นลงกันไม่ได้

พระสารีบุตรเห็นว่า ปัญญานี้เป็นใหญ่ พระสารีบุตรต้องลบธรรมและวินัยที่พระอุบาลีชำนาญในธรรมและวินัยสิ ทำไมไม่ลบละ สิ่งนี้ทุกคนเกิดทุนเพราะสิ่งนี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราก้าวเดินมาโดยการประพฤติปฏิบัติเข้าถึงธรรมอันนี้ เพราะธรรมและวินัยอันนี้ไง ไม่ได้ลบหลู่ ไม่ได้ทำอะไร แต่มุมมองต่างกัน มุมมองนี้มันไม่เป็นโทษเป็นภัยกับใคร

ถึงไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยกัน เวลาถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า “ข้าพระพุทธเจ้ามีความเห็นอย่างนี้ มีความเห็นต่างๆ กันอย่างนี้ ว่าสิ่งใดจะเป็นความสำคัญ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่านตัดสินใจ “อาสวัภยญาณที่พวกเธอทำลายกิเลส ตัณหาความทะยานอยากอันนั้นต่างหากสำคัญที่สุด”

ในศาสนาของเรา ภาคปฏิบัติ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติทำศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา สิ่งที่เป็นศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมาจะไปทำลายกิเลส มรรคญาณอันนี้ ความเห็นอันนี้ ญาณคือความหยั่งรู้ของจิตดวงนี้จะไปชำระกิเลสของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติที่เราเดินตามครูตามอาจารย์อยู่นี้ไง ถ้าเราเดินตามครูตามอาจารย์อยู่นี้ เราจะได้ชำระกิเลส

เป็นสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้สรุปว่า “อาสวัภยญาณ ญาณหยั่งรู้ สันติภูมิจิโก การเข้าไปชำระกิเลสอันนี้สำคัญที่สุด”

คูสิ คุณพระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล แม้แต่ความเห็นต่างอย่างนี้ ถ้าความเห็นต่างของผู้ที่มีคุณธรรมนะ จะไม่มีการลบหลู่ จะไม่มีการทำลายกัน จะไม่มีการสิ่งที่ว่าจะไปทำลายความเห็น

ของผู้อื่น ความเห็นอันนั้นมันเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล เพราะเป็นจริตนิสัย แต่ความเทิดทูนคือใจเป็นธรรม ถ้าใจนี้หมกจากกิเลส หมกจากภัยแล้ว จะไม่มีสิ่งที่เป็นอกุศล จะไม่มีสิ่งที่ไปทำลายลบล้างใครทั้งสิ้น

แต่ขณะที่ครูบาอาจารย์ของเรา แต่สิ่งที่ออกมา...ขณะที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม ขณะที่ลูกศิษย์ของพระสาวริบุตรจะมาราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ขณะที่ว่ามาถึงคำ กำลังจัดที่กันอยู่ ส่งเสียงดัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระนาคิตะขณะที่เป็นผู้ที่กำลังอุปัฏฐากอยู่

“นาคิตะ นั้นเสียงของใคร เหมือนชาวประมงเขามาหาปลากัน”

“นั่นคือ ภิกษุบวชใหม่ นวกะภิกษุ จะมาราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อมาราบให้รื่นเริงหัวใจเพราะมาราบองค์ศาสดาเพื่อจะมีกำลังใจที่จะประพฤติปฏิบัติ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระนาคิตะไปบอกให้พระพวกนั้นออกไปจากวัด ไล่ออกไปจากวัดเพราะอะไร เพราะว่าไม่มีความสำรวมระวัง เข้ามาในวัดในวาต้องมีความสงบสงัด เป็นพระนวกะบวชใหม่ไม่เข้าใจธรรมและวินัยไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขับออกไปจากวัดนะ

สุดท้ายแล้วขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพุทธกิจ ๕ เทวดามาเฝ้าใจ ว่า “ภิกษุนี้เป็นผู้ที่บวชใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขับออกไป มันจะเสียโอกาสเขา”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงให้ภิกษุไปตามกลับมา แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ ภิกษุพวกนี้เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย เห็นไหม เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เขา มา เขามาด้วยเจตนาดีของเขา เขามาด้วยธรรมของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราอยู่กับครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ตำหนิติเตียน ตีเตียนใคร? ตีเตียนภัยในหัวใจของเราต่างหาก ครูบาอาจารย์ที่ใจหมกจากภัยนะ จะทำลายใครได้ จะพูดเพื่อเป็นอกุศลเป็นไปไม่ได้

ผู้ที่ไม่มียกในหัวใจนี้จะทำสิ่งใดให้เป็นสิ่งที่บาดหมาง ให้เป็นสิ่งที่ผิดไปจากธรรมและวินัยไม่ได้ แล้วการกระทำของครูบาอาจารย์ที่เวลาตักเตือนลูกศิษย์ลูกหานี้ เพราะตักเตือน เพราะ

เราเป็นคนตาบอด เพราะเราไม่เข้าใจเรื่องธรรมและวินัย เพราะเราไม่เข้าใจเรื่องสิ่งที่ว่า สิ่งที่กรรมการกระทำของจิตที่มันเป็นสภาวะแบบใด แล้วศาสนานี้ ๕,๐๐๐ ปีใครเป็นผู้ที่ทรงศาสนานี้ไป นี่ใจที่หมกภัย ในหัวใจไม่เป็นภัย แต่เห็นภัยอย่างหยาบๆ ที่จะเข้ามารุกรานธรรมและวินัยไป

ในสมัยพุทธกาลนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรม เวลาเจ้าลัทธิต่างๆ ที่มาได้แย้ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่ไปรุกรานเขา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะกล่าวธรรมกับเขา ถ้ากล่าวธรรมกับเขา เขาจะจนด้วยธรรม ด้วยปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหมดเลย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ธรรมกับเจ้าลัทธิต่างๆ ไม่มีใครได้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แม้แต่คนเดียว จะยอมรับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหมดเลย แต่ก็ทัญญูของเขา เขาไม่เคยเปลี่ยน ไม่เคยกลับมา มีบ้างที่ในพวกเดียรถีย์สละลัทธิของเขาแล้วมาบวชในศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มี แต่ผู้ที่ยังถือความเห็นของเขาอย่างนั้นก็มี

นี่ก็เหมือนกัน ในสมัยที่ครูบาอาจารย์ของเรา สิ่งที่เป็นธรรม สิ่งที่มีการแสดงออกไปนี้ เห็นบอกว่าเป็นการกล่าวจาบจ้วง เป็นการทำลายคนอื่น...มันไม่เป็นอย่างนั้นหรอก มันเป็นเรื่องที่เป็นภัยของเขา แม้แต่เขาบวชมาในศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขายังไม่เคารพธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

สิ่งที่ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นพาหะ เป็นทางเดิน ธรรมและวินัยนี้เป็นมรรคญาณที่จะเข้ามาชำระกิเลสในหัวใจ แล้วสิ่งที่ทำลายธรรมและวินัย สิ่งที่มีการประพฤติปฏิบัติของโลกเขาเป็นสภาวะแบบนั้น ทำไมครูบาอาจารย์ของเราแสดงออกอย่างนี้ไม่ได้ การแสดงออกนี่เป็นการแสดงออกการปกป้องธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้ปกป้องศักดิ์ศรีดงามของครูบาอาจารย์ของเราหรอก

ครูบาอาจารย์ของเรานี้เกิดในธรรม เกิดจากธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีความเคารพ มีความศรัทธา มีธรรมอันนี้ไง สิ่งที่มีการแสดงออกนี่เป็นการแสดงออกการปกป้องธรรมและวินัย ธรรมและวินัยนี้คือสมมุติ สมมุติเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังมันมีที่ก้าวเดินมา ถ้าธรรมและวินัยนี้หมดไป ธรรมและวินัยนี้โดนแปรสภาพไป ความเชื่อถือของสังคมก็เป็นสภาวะเปลี่ยนแปลงอย่างนั้นไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมไว้ในพระไตรปิฎก “กึ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง” สิ่งที่เจริญขึ้นมา เจริญขึ้นมาจากที่ไหนล่ะ? เจริญขึ้นมาจากที่ว่า หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เป็นผู้รื้อกันขึ้นมา เพราะเจริญขึ้นมาจากใจของครูบาอาจารย์ของเรา แล้วเป็นผู้ชี้แนะ เป็นผู้ที่เราประพฤติปฏิบัติ

แม้แต่เวลาประพฤติปฏิบัติ ขณะที่หลวงปู่มั่นสลบถึง ๓ หน หลวงปู่มั่นก็สลบนะ ครูบาอาจารย์ของเราต่อสู้กับกิเลสขนาดนั้นนะ ขนาดถึงกับล้มสลบไปเลย เพื่ออะไร? ก็เพื่อชำระภัยจากในหัวใจ แล้วสิ่งนี้เป็นผู้ที่บุกเบิก แล้วสิ่งนี้เป็นการวางธรรมและวินัยไว้ เพราะสิ่งที่รื้อกันขึ้นมา เป็นผู้ชี้แนะ แล้วเราเป็นลูกศิษย์ลูกหา เราก้าวเดินตามครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเรา สละแม้แต่ชีวิตในการเผชิญกับกิเลสนะ

ขณะที่เผชิญกิเลส เวลาเราอดอาหาร เราทำประพฤติปฏิบัติกัน ถ้าสิ่งนี้เรายังสละชีวิตอย่างนี้ได้ แล้วทำไมสิ่งที่ว่าที่เขารุกราน สิ่งที่ว่าเป้นแผนที่ดำเนิน ทำไมเราจะสละไม่ได้ เห็นไหม สิ่งที่สละขึ้นมาที่ครูบาอาจารย์ของเราไม่ได้ทำออกมาด้วยมายา ไม่ได้แสดงออกมาโดยหัวใจที่ว่า ต้องการสถานะให้สังคมยอมรับ เพราะสิ่งนี้เป็นเรื่องไร้สาระ สิ่งนี้เป็นเรื่องโลกธรรม สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เกินมาคือเรื่องเกียรติศักดิ์เกียรติยศ มันเป็นเรื่องที่เติมมา เติมมาเรื่องของใจ ใจอึมพอ ใจไม่มีภัยในหัวใจแล้ว อึมพอในหัวใจสิ่งนี้เป็นกรรมล้วนๆ ถ้ากรรมล้วนๆ อย่างนี้มันจะเป็นประโยชน์กับใจดวงนั้นแล้ว

คูลี ดูเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่ารื้อสัตว์ขันธ์แล้วเวลาจะสั่งสอน ทอดธุระอาลัยเลยว่าจะรู้ได้อย่างไร รู้ได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน แล้วถ้าครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจากใจ แล้วใจเห็นสภาพความเป็นจริง เห็นคุณประโยชน์ของธรรมและวินัยอย่างนี้ แล้วทำไมจะไม่ปกป้องล่ะ สิ่งที่ปกป้องแม้แต่จะรื้อสัตว์ขันธ์ก็แสนทุกข์แสนยาก แล้วขณะที่เครื่องมือที่จะรื้อสัตว์ขันธ์เขาก็จะทำลายกัน ถ้าทำลายเครื่องมือที่จะรื้อสัตว์ขันธ์แล้วผู้ที่ผ่านพ้นมาอย่างนี้จะยอมปล่อยให้วางอย่างนี้ได้ได้อย่างไร การแสดงออกมันถึงเป็นความรุนแรงไง

ถ้าการแสดงออกมันเป็นความรุนแรงอย่างนี้ เรามีภัยในหัวใจมหาศาลเลย การแสดงออกของครูบาอาจารย์แสดงออกไปอย่างนี้ เราเห็นว่าสิ่งนี้มันจะทำให้เขาไม่เคารพไม่ศรัทธา เพราะเรามีภัยในหัวใจ เพราะภัยในหัวใจของเราไปตั่นกัวเอง เพราะภัยในหัวใจเราไปตั่นกัวภัยความเห็น

เพื่อโลกเขาสละกัน คุณสัตว์สิ เขาฆ่าเอามาเป็นอาหาร มันก็สละชีวิตของมันเพื่อเป็นอาหาร มันได้อะไร สิ่งที่เขาสละกันอยู่นั้นมันสละเป็นธุรกิจ สละเพื่อความโลก เพื่อความมั่งมีศรีสุขของเขา

แต่ที่ครูบาอาจารย์ของเรา ขณะสละชีวิตสละขณะอยู่ในป่าในเขา สิ่งนี้ไม่ต้องโอ้อวด มันทำลายกิเลสเพราะเป็นความสุภาพบุรุษทำลายกิเลส ต้องทำลายกิเลสของเราในหัวใจ เป็นสุภาพบุรุษเห็นใหม่ แล้วทำได้จนสิ่งที่เป็นกรรมและวินัยเกิดขึ้นมาในหัวใจ

เวลาครูบาอาจารย์กราบกรรมและวินัยนี้กราบจากหัวใจ เพราะใจนี้เป็นกรรม ใจนี้เป็น เอโก ธรรมโม

แต่ผู้ที่เป็นลูกศิษย์ลูกหาอ้างตัวว่ามีกรรมๆ นั้นนะ การแสดงออกมายาทั้งนั้น สิ่งที่เป็นมายาเพราะภัยในหัวใจมันมาก ภัยในหัวใจมันถึงได้กลัว พอกลัวภัยในหัวใจก็ไปกลัวกลัวว่า กลัวแทนครูบาอาจารย์ ทั้งๆ ที่มันกลัวตัวมันเอง มันกลัวในหัวใจของมันเอง มันกลัวสิ่งที่ว่าความเป็นอยู่มันจะยุบยับไป มันจะไม่ได้ลาภสักการะ มันจะไม่ได้สิ่งต่างๆ ไม่ได้การยอมรับจากสังคม กลัวสังคมจะกล่าวโทษครูบาอาจารย์ของเรา แล้วจะกล่าวโทษมาถึงลูกศิษย์ด้วย ลูกศิษย์นี่จะเป็นผู้ที่ไม่สำรวมระวัง เป็นผู้ที่ไม่มีความในหัวใจใจ เขากล่าวตู่ถึงอาจารย์เขาก็จะกล่าวตู่ถึงตัว

สิ่งที่กล่าวตู่กันเป็นเรื่องโลก สิ่งในโลกเขาทำลายกันสิ่งต่างๆ เขาวางแผนกันทำลายกันมหาศาลเลย สิ่งนี้เป็นเรื่องของโลกนะ แล้วถ้าภัยในหัวใจนี้ สิ่งที่เป็นกิเลสมันก็ทำลายเราอยู่อย่างนี้ตลอดเวลา ทำลายเรานะ กิเลสของเราเป็นสิ่งที่ชั่วช้าที่สุด เพราะมันเป็นกิเลสของเรา มันอยู่ในใจของเราไม่ต้องไปโทษใครเลย โทษหัวใจของเราเนี่ย มันมีกิเลสตัณหาอันนี้ สิ่งนี้เราต้องเห็นภัยอันนี้บ้าง

ถ้าเห็นภัยอันนี้แล้วมีมุมมอง แล้วเราพยายามสร้างสมบุญญาธิการขึ้นมา กำจัดภัยในหัวใจให้ได้ ถ้าภัยในหัวใจเราหมดสิ้นนะ เราจะซาบซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน เห็นใหม่

“ผู้ใดเห็นกรรมผู้ใดเห็นตถาคต”

แล้วกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตถาคตนี้สร้างสมบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ สยัมภู ตรัสรู้เอง โดยชอบนี้ยาวไกลขนาดไหน

นี่เห็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน แล้วเราประพฤติปฏิบัติมาถ้าเรามี
ธรรมในหัวใจ ธรรมในหัวใจนี้ใครเป็นคนชี้หน้า ใครเป็นคนสั่งสอนมา? ครูบาอาจารย์เราเป็นผู้ชี้หน้า
ครูบาอาจารย์เราเป็นคนสั่งสอนมา เราซาบซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราจะมา
ซาบซึ่งครูบาอาจารย์ของเรา

ชีวิตนี้ถึงไม่มีค่าเลย ชีวิตนี้ เพราะอะไร เพราะการประพฤติปฏิบัติมา การกำจัดภัยนี้เรา
สละมามหาศาลแล้ว ชีวิตนี้ถึงไม่มีค่า เราสละใดๆ ก็ได้เพื่อครูบาอาจารย์ของเรา เอวัง